

απόψεις

Η Επιτροπή Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών

Στο παρόν τεύχος δημοσιεύεται η υπουργική απόφαση, με την οποία μόλις καθορίσθηκε ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών¹. Με τον νεοφυή αυτόν θεσμό που εντάχθηκε στην έννομη τάξη με τον πρόσφατο Ν.4714/2020², επιχειρείται, όπως έχουμε ήδη αναφέρει³ η ελάφρυνση των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων.

Το σημαντικό της πρωτοβουλίας αυτής είναι ότι επιτέλους ο νομοθέτης αποφάσισε να περιορίσει την τάση του ελληνικού δημοσίου να ασκεί για τα πάντα και με άκριτο τρόπο ένδικα μέσα, εξαντλώντας όλους τους διαθέσιμους βαθμούς δικαιοδοσίας. Η συνήθης τακτική του ελληνικού δημοσίου είναι η εξάντληση όλων των βαθμών δικαιοδοσίας, ανεξαρτήτως αν υφίσταται ή όχι οιαδήποτε – έστω και περιορισμένη – ελπίδα δικαστικής αποδοχής των ισχυρισμών του.

Έτσι, επί δεκαετίες παρακολουθούμε την άσκηση εφέσεων και αναιρέσεων σε ζητήματα νομολογιακά λυμένα. Παρακολουθούμε τη σχεδόν αντανakλαστική και χωρίς αιτιολόγηση άσκηση εφέσεων για νομικά ζητήματα που έχει ήδη λύσει η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Μάλιστα, ιδίως πριν την έναρξη εφαρμογής του Ν.3900/2010, παρακολουθούσαμε και την άκριτη άσκηση αναιρέσεων, για θέματα πεπερασμένα.

Η τακτική αυτή, αν και κάπως είναι η αλήθεια πιο περιορισμένα, εξακολουθεί να φορτώνει τα πινάκια της διοικητικής δικαιοσύνης και τα εκθέματα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ο προσδιορισμός εκδίκασης των υποθέσεων στα Διοικητικά Πρωτοδικεία Αθηνών και Πειραιώς εξακολουθεί να έχει αναμονή τριών – τεσσάρων ετών. Και η αναμονή αυτή συνδυάζεται με την καταβολή ποσοστού 50% των καταλογισθέν-

¹ Βλ. σελ. 1139 επ. παρόντος τεύχους.

² Δ.Φ.Ν. 2020, τεύχος 1667, σελ. 484.

³ Δ.Φ.Ν. 2020, τεύχος 1669, σελ. 625.

ντων ποσών ή τη λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης καθώς και την παράλληλη λήψη διασφαλιστικών μέτρων δέσμευσης λογαριασμών.

Έτσι, η ανάγκη το ελληνικό δημόσιο να περιορίσει την τακτική του αυτή και να μην φορτώνει τα δικαστικά εκθέματα με λυμένες υποθέσεις, δηλαδή με υποθέσεις χαμένες για αυτό παρίσταται μεγάλη. Η πάροδος των δεκαετιών με τη συνέχιση της τακτικής αυτής καθιστά μάλλον σαφές ότι η εκτελεστική εξουσία όπως επιμέρους δρα, δεν τολμά να αναλάβει το βάρος της κατά περίπτωση λήψης απόφασης για μη άσκηση ενός απρόσφορου ένδικου μέσου ούτε και αυτό της κατάργησης μιας απρόσφορης εκκρεμοδικίας. Για τον λόγο αυτόν, έχει ενδιαφέρον ο πρόσκαιρος και έκτακτος θεσμός της Επιτροπής Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών. Με τον θεσμό αυτόν, ο φορολογικός νομοθέτης αποφάσισε να λύσει τον γόρδιο δεσμό και για περιορισμένο χρονικό διάστημα και για πέντε περιοριστικούς λόγους για τους οποίους η νομολογία έχει παγιωθεί, να δρομολογήσει ειδική διαδικασία συνοπτικού διοικητικού ελέγχου και περαιώσης υπέρ του φορολογούμενου της εκκρεμούς δικαστικά υπόθεσης.

Η διαδικασία που προβλέφθηκε καθώς και ο τρόπος που αυτή εξειδικεύτηκε με την εν λόγω υπουργική απόφαση δεν είναι ο τελειότερος δυνατός. Περιλαμβάνει αρκετά γραφειοκρατικά βήματα και έχει αφήσει αρκετά κενά, ως προς τα ακολουθητέα βήματα. Επίσης, η καθυστερημένη έκδοση της απόφασης και το στενό χρονικό διάστημα της σχετικής προθεσμίας υποβολής της αίτησης, ιδίως εν μέσω καραντίνας δυσκολεύει ακόμη περισσότερο μια ευχερή και απρόσκοπτη εφαρμογή. Τέλος, η διαδικασία αυτή θέτει και σειρά συνταγματικών ζητημάτων που συνδέονται τόσο με τον κανόνα της νομιμότητας του φόρου όσο και με το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης.

Παρά τις επιμέρους, όμως, δυσχέρειες εφαρμογής και τα συνταγματικής υφής ζητήματα, η νομοθετική πρωτοβουλία μπορεί να οδηγήσει σε ελάφρυνση της διοικητικής δικαιοσύνης, ελάφρυνση που εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Μπορεί ακόμη να οδηγήσει και σε αύξηση του βαθμού εμπιστοσύνης των φορολογούμενων στη δράση της εκτελεστικής εξουσίας. Αρκεί, η Επιτροπή να προχωρήσει με αποτελεσματικό τρόπο στην εφαρμογή της παγιωμένης νομολογίας. Να μη διστάσει να περαιώσει υπέρ των φορολογούμενων υποθέσεις παραγραμμένες, να μην διστάσει να εφαρμόσει νεότερες και ευνοϊκότερες διατάξεις κυρώσεων, να μην διστάσει να διαγνώσει έλλειψη φορολογικής υποχρέωσης λόγω υφιστάμενων τελεσίδικων κρίσεων άλλων δικαστηρίων, διοικητικών ή ποινικών.

Ελπίζουμε ότι το έκτακτο αυτό μέτρο, εφαρμοζόμενο με την ευρύτητα που θεσμικά οφείλει να διαθέτει η εκτελεστική εξουσία κατά την εξατομίκευση του φορολογικού περιστατικού, εντέλει αφενός θα ανακουφίσει φορολογούμενους που ταλαιπωρούνται απρόσφορα στα διοικητικά δικαστήρια και αφετέρου θα εξυπηρετήσει το κράτος δικαίου, ικανοποιώντας έτσι το δημόσιο συμφέρον.

Ασπασία Μάλλιου